

Левчук Н.В.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Методичні рекомендації до лабораторних робіт

ВІННИЦЯ 2019р.

ПЕРЕДМОВА

Сьогодні, в епоху інформаційних технологій, система освіти потребує оновлення та модернізації. Одним з найперспективніших напрямків розвитку сучасної біологічної освіти є впровадження інтерактивних методів навчання, які роблять процес навчання активним, творчим та результативним. Сучасний етап розвитку суспільства ставить перед українською системою освіти цілий ряд принципово нових проблем, обумовлених соціально-економічними, світоглядними і іншими чинниками, серед яких слід виділити необхідність підвищення якості і доступності освіти. Збільшення академічної мобільності, інтеграції в світовий науково-освітній простір, створення оптимальних в економічному плані освітніх систем, підвищення рівня університетської корпоративності і посилення зв'язків між різними рівнями освіти [21;39;84].

Модернізація системи освіти пов'язується, насамперед, із введенням в освітнє середовище інноваційних технологій, в основу яких покладені цілісні моделі навчально-виховного процесу, засновані на діалектичній єдності методології та засобів їх здійснення[23;101].

Метою інноваційної діяльності є якісна зміна особі що вчиться в порівнянні з традиційною системою. Це стає можливим завдяки впровадженню в професійну діяльність невідомих практиці дидактичних і виховних програм, що передбачає зняття педагогічної кризи. Розвиток уміння мотивувати дії, самостійно орієнтуватися в отримуваній інформації, формування творчого нешаблонного мислення, розвиток дітей за рахунок максимального розкриття їх природних здібностей, використовуючи новітні досягнення науки і практики, - основні цілі інноваційної діяльності. Інноваційна діяльність в освіті як соціально значимій практиці, направленої на етичне самоудосконалення людини, важлива тим, що здатна забезпечувати перетворення всіх існуючих типів практик в суспільстві [24].

Освіта – це основа формування будь-якого цивілізованого суспільства. Беручи свій початок від витоків його формування, освіта, вчення розвивалася

і удосконалювалася услід за розвитком суспільного устрою. Тому зміст освіти повинен весь час оновлюватися, слідує в ногу з наукою і практикою, методи і технології освітнього процесу повинні постійно удосконалюватися, знаходячи підтримку в практичній діяльності людини, задовольняючи потребам держави і суспільства.

Слово інновація має латинське походження і в перекладі означає оновлення, зміну, введення нового. У педагогічній інтерпретації інновація означає нововведення, що поліпшує хід і результати навчально-виховного процесу: співвіднести поняття нового у педагогіці з такими характеристиками, як корисне, прогресивне, позитивне, сучасне, передове [22;42;95].

Нове у педагогіці - це не лише ідеї, підходи, методи, технології, які у таких поєднаннях ще не висувались або ще не використовувались, а й той комплекс елементів чи окремі елементи педагогічного процесу, які несуть у собі прогресивне начало, що дає змогу в ході зміни умов і ситуацій ефективно розв'язувати завдання виховання та освіти.

Розрізняють поняття новація, або новий спосіб та інновація, нововведення. Новація - це сам засіб (новий метод, методика, технологія, програма тощо), а інновація - процес його освоєння.

Основу і зміст інноваційних освітніх процесів становить інноваційна діяльність, сутність якої полягає в оновленні педагогічного процесу, внесенні новоутворень у традиційну систему. Прагнення постійно оптимізувати навчально-виховний процес зумовило появу нових і вдосконалення використовуваних раніше педагогічних технологій різних рівнів і різної цільової спрямованості [27;31;83].

Технологія – це сукупність прийомів, що застосовуються в якій-небудь справі, майстерності, мистецтві.

ЗМІСТ

Передмова	3
Лабораторна робота №1.	
Інноваційні пошуки в біологічній освіті.....	5
Лабораторна робота №2.	
Ігрові технології навчання в процесі викладання біології.....	17
Лабораторна робота № 3.	
Використання технології розвивального навчання у процесі викладання біології.....	19
Лабораторна робота № 4.	
Використання технології формування творчої особистості на уроках біології.....	22
Лабораторна робота № 5.	
Застосування інтерактивних технологій у процесі викладання біології.....	26
Лабораторна робота № 6.	
Використання групової навчальної діяльності школярів на уроках біології.....	36
Лабораторна робота № 7.	
Використання методу проектів на уроках біології.....	45
Лабораторна робота № 8.	
Використання дискусійної технології на уроках біології.....	50

Лабораторне заняття № 1

Тема: Інноваційні пошуки в біологічній освіті

Мета: Ознайомитися з головними ознаками освітніх технологій, їх типами. З'ясувати зміст поняття "інновація". Навчитися застосовувати на практиці інноваційні технології навчання, зокрема дослідницьку, дискусійну, проектну.

Обладнання: шкільні підручники з біології для різних класів, посібники зазначені в переліку методичної літератури.

Хід заняття

Сучасний світ динамічно розвивається, і біологічна освіта не може залишатися осторонь. Виклики сьогодення потребують нових підходів до навчання, які б стимулювали не лише засвоєння знань, а й розвивали критичне мислення, креативність, комунікативні навички та інші компетенції.

Застосування інтерактивних методів навчання: Інтерактивні методи роблять навчання активним та залучають учнів до процесу пізнання. До таких методів належать: дискусії, проекти, рольові ігри, дослідницька діяльність, мозкові штурми та інші. Інтерактивні методи дають можливість учням не лише отримати знання, а й навчитися працювати в команді, спілкуватися, критично мислити та приймати рішення.

Контрольні питання

1. Дайте визначення поняття "освітня технологія".
2. Які типи освітніх технологій вам відомі? Охарактеризуйте їх коротко.
3. Що таке "інновація" в контексті освіти?
4. Назвіть та охарактеризуйте 3-5 інноваційних технологій навчання, які можна використовувати на уроках біології.
5. Які переваги та недоліки використання інноваційних технологій навчання?
6. Яким чином використання інноваційних технологій може допомогти вчителю біології досягти мети уроку?

7. Як ви можете оцінити ефективність використання інноваційних технологій на уроках біології?
8. Які є ресурси для вчителя біології, який хоче використовувати інноваційні технології на своїх уроках?
9. Оберіть одну з інноваційних технологій навчання та розробіть фрагмент уроку біології з її використанням.
10. Підготуйте презентацію про одну з інноваційних технологій навчання, яку ви могли б використовувати на уроках біології.

Використана література: [7;11;25;33;34;80;81;91;100;102;136].

Лабораторне заняття № 2

Тема: Ігрові технології навчання в процесі викладання біології

Мета: ознайомитися з головними ознаками, метою і завданням ігрової технології навчання. Навчитися розробляти плани-конспекти уроків з біології із використанням ігрової технології.

Обладнання: шкільні підручники з біології для різних класів, посібники зазначені в переліку методичної літератури.

Хід заняття

Ігрові технології – це система методів і прийомів, які організують навчальну діяльність у формі гри. Їх використання на уроках біології дає можливість:

- Підвищити мотивацію та пізнавальний інтерес учнів: Гра захоплює, емоційно забарвлює навчальний процес, дає можливість відчувати азарт, радість успіху.
- Активувати пізнавальну діяльність: Гра змушує думати, аналізувати, приймати рішення, діяти.
- Розвивати творчі здібності: Гра дає можливість проявити фантазію, креативність, знайти нестандартні рішення.
- Формувати комунікативні навички: Гра вчить спілкуватися, співпрацювати, домовлятися, відстоювати свою думку.

- Розвивати емоційний інтелект: Гра вчить розуміти та регулювати свої емоції, співпереживати іншим.

Існує багато різноманітних ігрових технологій, які можна використовувати на уроках біології:

Дидактичні ігри: Ці ігри мають чітко визначену дидактичну мету, правила та результат. До них належать: кросворди, вікторини, ребуси, логічні завдання, ігри на знання термінів, анатомічні пазли тощо.

Сюжетно-рольові ігри: Ці ігри відтворюють реальні або уявні ситуації. До них належать: "Лікарня", "Експедиція", "Біологічна лабораторія", "Суд над екологічним злочинцем" тощо.

Імітаційні ігри: Ці ігри моделюють реальні процеси або явища. До них належать: "Еволюція", "Ланцюги живлення", "Кругообіг речовин у природі" тощо.

Ділові ігри: Ці ігри дають можливість учням спробувати себе в різних ролях та прийняти рішення в певній ситуації. До них належать: "Бізнес-план з вирощування грибів", "Засідання екологічної ради" тощо.

Комп'ютерні ігри: Існує багато освітніх комп'ютерних ігор, які дають можливість учням досліджувати біологічні об'єкти, проводити віртуальні експерименти, моделювати різні процеси.

Контрольні питання

1. Дайте визначення поняття "ігрова технологія навчання".
2. Які дидактичні принципи лежать в основі ігрових технологій навчання?
3. Які цілі та завдання можна реалізувати за допомогою ігрових технологій?
4. Які типи ігрових технологій вам відомі? Охарактеризуйте їх коротко.
5. Які етапи підготовки та проведення уроку з використанням ігрової технології?
6. Які вимоги до дидактичних ігор, які використовуються на уроках біології?
7. Які методи та прийоми можна використовувати для активізації пізнавальної діяльності учнів на уроках біології з використанням ігрових технологій?

8. Які переваги та недоліки використання ігрових технологій на уроках біології?
9. Як ви можете оцінити ефективність використання ігрових технологій на уроках біології?
10. Розробіть план-конспект уроку біології з використанням ігрової технології. Використана література: [4;8;13;26;36;38;87;92;106].

Лабораторне заняття № 3

Тема: Використання технології розвивального навчання у процесі викладання біології.

Мета: ознайомитися із значенням, змістом, метою і завданням технології розвивального навчання. Навчитися застосовувати ідеї розвивального навчання на практиці.

Обладнання: шкільні підручники з біології для різних класів, посібники зазначені в переліку методичної літератури.

Хід заняття

Технологія розвивального навчання – це система методів і прийомів, які спрямовані не лише на засвоєння знань, а й на розвиток пізнавальних здібностей, творчого мислення, особистісних якостей учнів.

Основні принципи розвивального навчання:

Навчання на високому рівні складності: Зміст навчання має бути трохи складнішим, ніж рівень актуального розвитку учнів.

Ведуча роль проблемного навчання: Учні повинні не просто отримувати готові знання, а й вчитися їх здобувати, вирішуючи проблемні завдання.

Розвиток творчого мислення: Учні повинні вчитися генерувати нові ідеї, знаходити нестандартні рішення, креативно мислити.

Особистісно-орієнтований підхід: Навчання має бути спрямоване на розвиток особистості кожного учня,

Контрольні питання

1. Дайте визначення поняття "технологія розвивального навчання".

2. Які дидактичні принципи лежать в основі технології розвивального навчання?
3. Які цілі та завдання можна реалізувати за допомогою технології розвивального навчання?
4. Які особливості організації уроку біології з використанням технології розвивального навчання?
5. Які методи та прийоми можна використовувати для розвитку пізнавальних здібностей учнів на уроках біології?
6. Які форми роботи з учнями можна використовувати на уроках біології з використанням технології розвивального навчання?
7. Які переваги та недоліки використання технології розвивального навчання на уроках біології?
8. Як ви можете оцінити ефективність використання технології розвивального навчання на уроках біології?
9. Розробіть фрагмент уроку біології з використанням технології розвивального навчання.
10. Підготуйте презентацію про один з методів або прийомів, які можна використовувати на уроках біології з використанням технології розвивального навчання.

Використана література: [12;19;28;32;40;102;104;105].

Лабораторне заняття № 4

Тема: Використання технології формування творчої особистості на уроках біології

Мета: ознайомитися із змістом, метою і завданням технології формування творчої особистості, обґрунтувати її значення. Навчитися розробляти детальний план уроку біології із врахуванням вимог формування творчої особистості школярів.

Обладнання: шкільні підручники з біології для різних класів, посібники зазначені в переліку методичної літератури.

Хід заняття

Технологія формування творчої особистості – це система методів і прийомів, які спрямовані на розвиток творчого мислення, креативності, уяви, нестандартного підходу до вирішення проблем.

Основні принципи технології формування творчої особистості:

Створення сприятливої атмосфери: На уроках має панувати атмосфера довіри, співпраці, взаємопідтримки.

Стимулювання творчої активності: Учні повинні мати можливість висловлювати свою думку, генерувати нові ідеї, не боятися помилок.

Розвиток самостійності: Учні повинні вчитися самостійно здобувати знання, досліджувати, робити висновки.

Індивідуальний підхід: Навчання має бути спрямоване на розвиток творчого потенціалу кожного учня.

Контрольні питання

1. Дайте визначення поняття "технологія розвивального навчання".
2. Які дидактичні принципи лежать в основі технології розвивального навчання?
3. Які цілі та завдання можна реалізувати за допомогою технології розвивального навчання?
4. Які особливості організації уроку біології з використанням технології розвивального навчання?
5. Які методи та прийоми можна використовувати для розвитку пізнавальних здібностей учнів на уроках біології?
6. Які форми роботи з учнями можна використовувати на уроках біології з використанням технології розвивального навчання?
7. Які переваги та недоліки використання технології розвивального навчання на уроках біології?
8. Як ви можете оцінити ефективність використання технології розвивального навчання на уроках біології?

9. Розробіть фрагмент уроку біології з використанням технології розвивального навчання.
10. Підготуйте презентацію про один з методів або прийомів, які можна використовувати на уроках біології з використанням технології розвивального навчання.

Використана література: [79;17;29;89;94;103;110].

Лабораторне заняття № 5

Тема: Застосування інтерактивних технологій у процесі викладання біології

Мета: ознайомитися із значенням, змістом, метою і завданням інтерактивних технологій навчання. Навчитися застосовувати різноманітні форми та методи інтерактивного навчання на практиці.

Обладнання: шкільні підручники з біології для різних класів, посібники зазначені в переліку методичної літератури.

Хід заняття

Переваги використання інтерактивних технологій на уроках біології:

1. Підвищення мотивації та пізнавального інтересу учнів: Інтерактивні методи роблять навчання цікавим, захоплюючим, дають можливість відчувати азарт, радість успіху.
2. Активація пізнавальної діяльності: Інтерактивні методи змушують думати, аналізувати, приймати рішення, діяти.
3. Розвиток творчих здібностей: Інтерактивні методи дають можливість проявити фантазію, креативність, знайти нестандартні рішення.
4. Формування комунікативних навичок: Інтерактивні методи вчать спілкуватися, співпрацювати, домовлятися, відстоювати свою думку.
5. Розвиток емоційного інтелекту: Інтерактивні методи вчать розуміти та регулювати свої емоції, співпереживати іншим.

Контрольні питання

1. Дайте визначення поняття "інтерактивні технології навчання".

2. Які дидактичні принципи лежать в основі інтерактивних технологій навчання?
3. Які цілі та завдання можна реалізувати за допомогою інтерактивних технологій навчання?
4. Які особливості організації уроку біології з використанням інтерактивних технологій?
5. Які форми та методи інтерактивного навчання можна використовувати на уроках біології?
6. Які переваги та недоліки використання інтерактивних технологій на уроках біології?
7. Як ви можете оцінити ефективність використання інтерактивних технологій на уроках біології?
8. Розробіть фрагмент уроку біології з використанням інтерактивних технологій.
9. Підготуйте презентацію про одну з форм або методів інтерактивного навчання, які можна використовувати на уроках біології.

Використана література: [10;16;30;41;76;96;109].

Лабораторне заняття № 6

Тема: Використання групової навчальної діяльності школярів на уроках біології

Мета: ознайомитися із метою, завданнями, функціями групової навчальної діяльності школярів. Навчитися застосовувати на практиці різні форми технології колективно-групового навчання („мікрофон”, „мозковий штурм”, „ажурна пилка”, навчаючи – вчуся).

Обладнання: шкільні підручники з біології для різних класів, посібники зазначені в переліку методичної літератури.

Хід заняття

Групова навчальна діяльність – це форма організації навчання, за якої учні об'єднуються в групи для спільного виконання навчального завдання.

Переваги використання групової навчальної діяльності на уроках біології:

1. Підвищення мотивації та пізнавального інтересу учнів: Спільна робота в групі робить навчання більш цікавим, захоплюючим, дає можливість відчути себе частиною команди, досягти успіху.
2. Активація пізнавальної діяльності: Групова робота змушує думати, аналізувати, приймати рішення, діяти, спілкуватися з іншими.
3. Розвиток творчих здібностей: Групова робота дає можливість проявити фантазію, креативність, знайти нестандартні рішення.
4. Формування комунікативних навичок: Групова робота вчить спілкуватися, співпрацювати, домовлятися, відстоювати свою думку, йти на компроміс.
5. Розвиток емоційного інтелекту: Групова робота вчить розуміти та регулювати свої емоції, співпереживати іншим.

Існує багато різноманітних форм групової навчальної діяльності, які можна використовувати на уроках біології:

1. Робота в парах: Учні об'єднуються в пари для спільного виконання завдання.
2. Робота в малих групах: Учні об'єднуються в групи по 3-5 чоловік для спільного виконання завдання.
3. Колективна робота: Всі учні класу об'єднуються для спільного виконання завдання.

Контрольні питання

1. Дайте визначення поняття "групова навчальна діяльність".
2. Які дидактичні принципи лежать в основі групової навчальної діяльності?
3. Які цілі та завдання можна реалізувати за допомогою групової навчальної діяльності?

4. Які особливості організації уроку біології з використанням групової навчальної діяльності?
5. Які форми та методи групової навчальної діяльності можна використовувати на уроках біології?
6. Які переваги та недоліки використання групової навчальної діяльності на уроках біології?
7. Як ви можете оцінити ефективність використання групової навчальної діяльності на уроках біології?
8. Розробіть фрагмент уроку біології з використанням групової навчальної діяльності.
9. Підготуйте презентацію про одну з форм або методів групової навчальної діяльності, які можна використовувати на уроках біології.

Використана література: [14;18;35;43;88;97;108;121].

Лабораторне заняття № 7

Тема: Використання методу проектів на уроках біології

Мета: з'ясувати сутність, мету і завдання проектної технології навчання, обґрунтувати її значимість у викладанні біології. Навчитися застосовувати на практиці „метод проектів”.

Обладнання: шкільні підручники з біології для різних класів, посібники зазначені в переліку методичної літератури.

Хід заняття

Метод проектів – це дидактичний метод, який ґрунтується на самостійній дослідницькій діяльності учнів, спрямованій на розв'язання конкретної проблеми.

Переваги використання методу проектів на уроках біології:

Підвищення мотивації та пізнавального інтересу учнів: Самостійна робота над проектом дає можливість учням досліджувати тему, яка їм цікава, відчувати себе в ролі дослідників, зробити свій внесок у науку.

Розвиток критичного мислення: Учні вчаться аналізувати інформацію, робити висновки, аргументувати свою думку.

Формування навичок дослідницької роботи: Учні вчаться збирати інформацію, проводити досліди, оформлювати результати дослідження.

Розвиток творчих здібностей: Учні вчаться генерувати нові ідеї, знаходити нестандартні рішення.

Формування комунікативних навичок: Учні вчаться спілкуватися, співпрацювати, презентувати результати своєї роботи.

Існує багато різноманітних типів проектів, які можна використовувати на уроках біології:

- Дослідницькі: Учні проводять дослідження з певної теми, збирають та аналізують інформацію, роблять висновки.

- Творчі: Учні створюють щось нове: модель, макет, презентацію, веб-сайт, відеоролик тощо.

- Інформаційні: Учні збирають інформацію з певної теми та готують її презентацію.

- Практичні: Учні розробляють та втілюють в життя план дій з певної теми.

Контрольні питання

1. Дайте визначення поняття "метод проектів".
2. Які дидактичні принципи лежать в основі методу проектів?
3. Які цілі та завдання можна реалізувати за допомогою методу проектів?
4. Які особливості організації уроку біології з використанням методу проектів?
5. Які етапи реалізації проектної технології?
6. Які типи проектів можна використовувати на уроках біології?
7. Які переваги та недоліки використання методу проектів на уроках біології?
8. Як ви можете оцінити ефективність використання методу проектів на уроках біології?
9. Розробіть проект з біології, який можна використовувати на уроках.
10. Підготуйте презентацію про один з типів проектів, які можна використовувати на уроках біології.

Використана література: 15;38;41;79;81;93;107].

Лабораторне заняття № 8

Тема: Використання дискусійної технології на уроках біології

Мета: з'ясувати змістову сутність дискусійної технології її мету і завдання, обґрунтувати її значимість у викладанні біології, ознайомитися із різними видами дискусій та методикою їх організації та проведення. Навчитися застосовувати на практиці різні форми дискусій.

Обладнання: шкільні підручники з біології для різних класів, посібники зазначені в переліку методичної літератури.

Хід заняття

Дискусійна технологія – це метод навчання, який ґрунтується на організованому обміні думками з певної теми.

Переваги використання дискусійної технології на уроках біології:

Підвищення мотивації та пізнавального інтересу учнів: Дискусія дає можливість учням висловити свою думку, почути інші точки зору, аргументувати свою позицію.

Розвиток критичного мислення: Учні вчаться аналізувати інформацію, робити висновки, аргументувати свою думку.

Формування комунікативних навичок: Учні вчаться спілкуватися, співпрацювати, відстоювати свою думку, йти на компроміс.

Розвиток емоційного інтелекту: Дискусія вчить розуміти та регулювати свої емоції, співпереживати іншим.

Існує багато різноманітних форм дискусій, які можна використовувати на уроках біології:

Дебати: Дві команди учнів відстоюють протилежні точки зору з певної теми.

Круглий стіл: Учні обговорюють тему з різних точок зору.

Мозковий штурм: Учні генерують нові ідеї з певної теми.

Контрольні питання

1. Дайте визначення поняття "дискусійна технологія".
2. Які дидактичні принципи лежать в основі дискусійної технології?

3. Які цілі та завдання можна реалізувати за допомогою дискусійної технології?
4. Які особливості організації уроку біології з використанням дискусійної технології?
5. Які типи дискусій можна використовувати на уроках біології?
6. Які правила ведення дискусії?
7. Які переваги та недоліки використання дискусійної технології на уроках біології?
8. Як ви можете оцінити ефективність використання дискусійної технології на уроках біології?
9. Розробіть план-конспект уроку біології з використанням дискусійної технології.
10. Підготуйте презентацію про один з типів дискусій, які можна використовувати на уроках біології.

Використана література: [20;37;82;98;99;122].

Список літератури

1. Активні та інтерактивні технології громадянської освіти: Інноваційні методи навчання // Сільська школа України. – 2004. – Листопад. (№32). – с. 18-31.
2. Ампілогова Л. Інтерактивність в навчальному процесі // Завуч. – 2004. – жовт. (№30). с.1-3 (Дод).
3. Бархаев Б.П. Новые аргументы в педагогических технологиях // Школьные технологии. – 1997. – № 4. – 47 с.
4. Баханов К.А. Панорама методических идей // Народное образование. – 1990. – № 6. – С. 66, 67.
5. Баханов К.А. Що ж таке технологія навчання? // Шлях освіти. – 1999. – № 3. – 24с.
6. Баханов К.О. Інноваційні системи, технології та моделі навчання історії в школі. – Запоріжжя: Просвіта, 2000. – 160с.
7. Баюрко Н. В. Активізація потреби студентів в оволодінні методиками розвитку екологічної компетентності школярів / Н. В. Баюрко // Актуальні питання географічних, біологічних і хімічних наук : основні наукові проблеми та перспективи дослідження: збірник наукових праць ВДПУ ; [відп. ред. А. В. Гудзевич]. – Вінниця, 2018. – Вип. 15 (20) – С. 41-43.
8. Баюрко Н. В. Використання завдань екологічного спрямування в процесі проходження майбутніми учителями біології різних видів практик / Н. В. Баюрко // Сучасні проблеми біологічної науки та методика її викладання у закладах вищої освіти: збірник наукових праць звітної наукової конференції викладачів за 2017-2018 н. р. – Вінниця, 2018. – 314 с. – С. 202-218.
9. Баюрко Н. В. Використання методу проєктів на уроках біології / Н. В. Баюрко // Актуальні питання географічних, біологічних та хімічних наук [Текст] : основні наукові проблеми та перспективи дослідження. Збірник наукових праць ВДПУ ; [відп. ред. А. В. Гудзевич]. – Вінниця, 2012. – Вип. 9 (14). – С. 141–143.

10. Баюрко Н. В. Виховання соціальної активності молодших підлітків через залучення їх до різних форм і видів екологічної діяльності / Н. В. Баюрко // Українська науково - практична конференція „Хімічна та екологічна освіта : стан і перспективи розвитку”. Збірник наукових праць 25–26 вересня. – Вінниця: видавництво «Едельвейс і К», 2008 р. – С. 4–7.

11. Баюрко Н. В. Дидактичні ігри як засіб формування екологічної компетентності старших дошкільників / Н. В. Баюрко, В. В. Драченко // Актуальні питання географічних, біологічних та хімічних наук : основні наукові проблеми та перспективи дослідження: збірник наукових праць ВДПУ ; [відп. ред. А. В. Гудзевич]. – Вінниця, 2018. – Вип. 16 (21). – С.87-90.

12. Баюрко Н. В. Дидактичні умови формування екологічних понять на уроках природознавства / Н. В. Баюрко // Materiály X mezinárodní vědecko-practická konference «Dny vědy – 2014». – Díl 16. Pedagogika. : Praga. Publishing House «Education and Science» s.r.o. – stran. – 106–108.

13. Баюрко Н. В. До проблеми діагностики екологічної свідомості учнів / Н. В. Баюрко // Актуальні питання географічних, біологічних та хімічних наук : основні наукові проблеми та перспективи дослідження : збірник наукових праць ВДПУ ; [відп. ред. А. В. Гудзевич]. – Вінниця, 2014. – Вип. 11 (16). – С. 177–178.

14. Баюрко Н. В. Досвід формування екологічної свідомості учнів у позакласній роботі з природознавства / Н. В. Баюрко // Materials of the X International scientific and practical conference, «Trends of modern science», 2014. – Volume 14. Pedagogical sciences. Sheffield. Science and education LTD. – Стр. 100–102.

15. Баюрко Н. В. Екологізація змісту природознавства як засіб формування екологічної свідомості учнів / Н. В. Баюрко // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : Педагогіка і психологія : зб. наук. праць. – Випуск 41 / Редкол. : В. І. Шахов (голова) та ін. – Вінниця : ТОВ Нілан ЛТД, 2014. – С. 109–113.

16. Баюрко Н. В. Екологічне виховання учнів як соціально-педагогічна проблема / Н. В. Баюрко // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського. Серія : Педагогіка і психологія. – 2006. – Вип. 17. – С. 70–73.

17. Баюрко Н. В. Елементи екологічної освіти школярів у процесі вивчення біології / Н. В. Баюрко // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Природнича освіта і наука для сталого розвитку України : проблеми і перспективи» (1–3 жовтня 2014 року, м. Глухів) – Суми : Видавництво «Ярославна», 2014 р. – С. 172–175.

18. Баюрко Н. В. Місце краєзнавства в системі освітньої галузі «Природознавство» у початковій школі / Н. В. Баюрко, Т. В. Статнік // Актуальні питання географічних, біологічних та хімічних наук : основні наукові проблеми та перспективи дослідження: збірник наукових праць ВДПУ ; [відп. ред. А. В. Гудзевич]. – Вінниця, 2018. – Вип. 16 (21). – С. 97-99.

19. Баюрко Н. В. Організаційно-педагогічні умови підготовки майбутніх учителів біології до розвитку екологічної компетентності учнів // Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія: «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки. – 2016. – №2 (12). – С. 140-145.

20. Баюрко Н. В. Організаційно-педагогічні умови підготовки майбутніх учителів біології до розвитку екологічної компетентності учнів // Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія: «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки. – 2016. – №2 (12). – С. 140-145.

21. Баюрко Н. В. Педагогічні умови формування екологічної компетентності майбутнього вчителя біології / Н. В. Баюрко // Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка : зб. наук. праць. Вип. 31 / Глухівський НПУ ім. О. Довженка, 2016. – С. 41–49. – (Серія : Педагогічні науки ; вип. 31).

22. Баюрко Н. В. Підготовка майбутніх учителів біології до розвитку екологічної компетентності учнів основної школи : монографія / Наталія Василівна Баюрко. – Вінниця, ТОВ "Нілан_ЛТД", 2017. – 256 с.

23. Баюрко Н. В. Позакласна робота з екологічної освіти і виховання учнів. Навчально-методичний посібник / Н. В. Баюрко. – Вінниця, 2007. – 105 с.

24. Баюрко Н. В. Природоохоронна діяльність у формуванні готовності майбутніх учителів біології до розвитку екологічної компетентності учнів // Екологічні засади збалансованого регіонального розвитку : зб. наук. праць за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф., 10-11 травня 2016 р. – Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2016. – С. 17–20.

25. Баюрко Н. В. Сутність поняття екологічної компетентності майбутніх учителів біології // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми // Зб. наук. пр.. – Випуск 46 / Редкол. – Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2016 р. – С. 106-109.

26. Баюрко Н. В. Сутність та структура готовності майбутніх учителів біології до розвитку екологічної компетентності учнів / Н. В. Баюрко // «Освіта та розвиток обдарованої особистості»: щомісячний науково-методичний журнал. Серії : «Педагогіка» та «Психологія». – К. : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2016. – №7 (50). – С. 18–21.

27. Баюрко Н. В. Теоретико-методологічні аспекти підготовки майбутніх учителів біології до розвитку екологічної компетентності учнів основної школи / Н. В. Баюрко // Актуальні проблеми сучасної біології та методики її викладання : зб. наук. праць звітної наукової конференції викладачів за 2016-2017 н. р. – Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. – С. 255-281.

28. Баюрко Н. В. Формування готовності майбутніх учителів біології до розвитку екологічної компетентності учнів / Н. В. Баюрко // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці

фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми // Зб. наук. пр.. – Випуск 43 / Редкол. – Київ-Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2015р. – С. 138–142.

29. Баюрко Н. В. Формування системних уявлень учнів про взаємозв'язки та залежність неживої і живої природи під час екскурсій / Н. В. Баюрко // Матеріали за 10-а міжнародна научна практична конференція, «Найновите научни постижения», – 2014. Том 19. Педагогически науки. – София. «Бял ГРАД-БГ» ООД. – Стр. 84–86.

30. Баюрко Н. В. Шляхи реалізації змісту екологічної освіти у позакласній діяльності учнів підліткового віку / Н. В. Баюрко // Актуальні питання географічних, біологічних та хімічних наук. Основні наукові проблеми та перспективи дослідження : збірник наукових праць ВДПУ. – Вип. 5 (10). – Вінниця, 2008. – С. 62–64.

31. Баюрко Н. Екологічна компетентність у професійній підготовці майбутніх учителів біології / Н. В. Баюрко // Актуальні питання географічних, біологічних та хімічних наук : основні наукові проблеми та перспективи дослідження: збірник наукових праць ВДПУ ; [відп. ред. А. В. Гудзевич]. – Вінниця, 2016. – Вип. 13 (18). – С. 65–67.

32. Баюрко Н.В. Бінарний урок як форма реалізації інтегрованого підходу у навчанні біології.//Баюрко Н.В., Левчук Н.В./ Актуальні питання біології та методики її викладання у закладах вищої освіти. / Збірник наукових праць звітної наукової конференції викладачів за 2018-2019н.р. –Вінниця,2019. –266с.– С.158-173

33. Білявська Л. О. Аналіз стану сформованості потреб, мотивів та цілей майбутньої професійної діяльності / Л. О. Білявська // Materialy VII mezinarodnн vedecko-prakticka konference «Aktualni vymozenosti vedy – 2011», Dnl 10. Psychologie a sociologie. Pedagogika. – Praha : Publishing House «Education and Science», 2011. – S. 79-81.

34. Білявська Л. О. Дослідницька діяльність студентів як один із способів підвищення якості професійної підготовки. Materialy VII Miedzynarodowej naukowн-praktycznej konferencji «Dynamika naukowych

badan-2011» 07-15 lipsa. Volume 9. Pedagogiczne nauki. – Przemysl : Nayka i studia. – 2011. – S. 29-31.

35. Білявська Л. О. Екскурсія як один з методів роботи під час проведення фахової практики / Л. О Білявська // Матеріали за VII-а міжнародна научна практична конференція «Ключови въпроси съвременната наука», 17-25 април. Т. 25. Педагогически науки. – София. – 2011. – С. 58-60.

36. Білявська Л. О. Завдання фахової практики у підготовці майбутніх вчителів природничих дисциплін. Materialy VI Miedzynarodowej naukowii-praktycznej konferencji «Aktualne problem nowoczesnych nauk-2010» 07-15 lipsa. Volume 21. Pedagogiczne nauki. – Przemysl. – S. 18-20.

37. Білявська Л. О. Організація самостійної роботи студентів під час проведення фахової практики. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія.: Педагогіка. Тернопіль, 2011. № 4 С. 39-44.

38. Білявська Л. О. Основні види самостійної роботи студентів під час проходження фахової практики Актуальні проблеми та перспективи технологічної і професійної освіти : матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – Тернопіль. – 2011. – С. 13-14.

39. Білявська Л. О. Принципи організації фахової практики майбутніх вчителів природничих дисциплін. Психолого-педагогічні проблеми сільської школи : зб. наук. пр. Умань : УДПУ ім. П. Тичини, 2011. Вип. 38. С. 17-25.

40. Білявська Л. О. Становлення особистісної позиції майбутніх учителів природничих дисциплін у процесі проведення фахової практики . Матеріали за V-а міжнародна научна практична конференція, «Основните проблема на съвременната наука», 17-25 април. Т. 14. Педагогически науки. – София, 2009. – С. 32-35.

41. Білявська Л. О. Структура фахової практики як складової частини у процесі підготовки майбутніх учителів природничих дисциплін .

Вінницький державний педагогічний університет ім. М. Коцюбинського. Наукові записки. Серія: Педагогіка і психологія : зб. наук. пр. Вінниця, 2010. Вип. 32. С. 288-293.

42. Білявська Л. О. Структурні компоненти професійної підготовки майбутніх учителів природничих дисциплін. Вінницький державний педагогічний університет ім. М. Коцюбинського. Наукові записки. Серія: Педагогіка і психологія : зб. наук. пр. Вінниця, 2010. Вип. 33. С. 181-185.

43. Білявська Л. О. Фахова практика як невід'ємна складова підготовки майбутніх учителів природничих дисциплін. Вінницький державний педагогічний університет ім. М. Коцюбинського. Наукові записки. Серія: Педагогіка і психологія : зб. наук. пр. Вінниця, 2010. Вип. 34. С. 86-90.

44. Богданова І.М. Професійна підготовка майбутніх вчителів на основі застосування інноваційних технологій: Автореферат дисертації на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук. – К., 1998.

45. Букатова В.М., Ершова А.П. Я ИДУ НА УРОК: Хрестоматія ігрових прийомів обучения: Книга для учителя. – М.: Издательство «Первое сентября», 2000. – 224 с.: ил.

46. Бутз М. Работа в группах і демократичний процес // Работа в группах. Вибрані статті / Пер. з польськ. – Варшава, 1994. – С. 1-6.

47. Вачков И.В. Основы технологии группового тренинга. Психотехники : Учебное пособие / И.В. Вачков. – М. : Ось-89, 2001. – 224 с.

48. Воронцов В.В. Технология обучения // Педагогика / Под ред. П.И. Пидкасистого. – М., 1996. – 168 с.

49. Герега Т. Інтерактивні методи на уроках. // Завуч. – 2004. – берез. (№7). – с. 9-13.

50. Годкевич Р. Інтерактивні технології. // Завуч. – 2004. – (№6) лют. с. 9-12.

51. Голант Е.Я. Методы обучения в советской школе. – М., 1957.

52. Гончаренко С. Український педагогічний словник. – Л.: Либідь, 1997. – С.30.
53. Гумінська О.В. Інтерактивне навчання. // Сільська Школа України. – 2004. – верес. (№27). с. 15-19.
54. Добра І. В. Формування пізнавального інтересу учнів до біології під час проведення лабораторних і практичних робіт / І. В. Добра, Н. В. Левчук, Н. В. Баюрко // Актуальні питання географічних, біологічних та хімічних наук. Основні наукові проблеми та перспективи дослідження : збірник наукових праць ВДПУ. – Вип. 6 (11). – Вінниця, 2009. – С. 126–128.
55. Дьяченко В.К. Новая дидактика. – М., 2001
56. Евстигнеева Т., Фролов Д., Грабенко Т. Технология создания команды / Т. Евстигнеева, Д. Фролов, Т. Грабенко. – СПб. : Речь, 2002. – 224
57. Жирова В. Игра и обучение в американской школе // Педагогический вестник. – 1992. – № 16. – С. 4.
58. Золя Й. Дискусії в балах / Пер. з польськ. – Варшава, 1994. – С. 9.
59. Иванов С.В. Типы и структура уроков в школе. – М., 1952.
60. Инновационные методы обучения в гражданском образовании. – Медисонт, Минск, 1999. – 168 с.
61. Інтерактивні методи навчання : навч. посібник / [П. Шевчук, П. Фенрих]. – Щецін : WSAP, 2005. – С. 70 – 76, 104 – 111
62. Інтерактивні методи навчання : навч. посібник / [П. Шевчук, П. Фенрих]. – Щецін : WSAP, 2005. – С. 82 – 86
63. Інтерактивні методи навчання : Навч. посібник / [П. Шевчук, П.Фенрих]. – Щецін : WSAP, 2005. – 170 с.
64. Інтерактивні методи навчання : Навч. посібник / [П. Шевчук, П.Фенрих]. – Щецін : WSAP, 2005. – 170 с.
65. Ісаєва Г. Інтерактивні методи навчання під час вивчення біології в школі. // Біологія та основи економіки в школі. – 2004. – №4. с. 43-46.
66. Казанцев И.Н. Урок в советской школе. – М., 1956.

67. Караяни А.Г. Активные методы социально-психологического обучения / А.Г.Караяни. – М.: [Без изд.], 2003. – 68 с.
68. Караяни А.Г. Активные методы социально-психологического обучения. / А.Г.Караяни. – М.: [Без изд.], 2003.- 68 с.
69. Кларин М.В. Игра в учебном процессе // Сов. педагогика. – 1985. – №6. – С.26-33.
70. Кларин М.В. Инновации в обучении: Метафоры и модели: Анализ зарубежного опыта. – М.: Наука, 1997. – 83 с.
71. Кларин М.В. Корпоративный тренинг от А до Я : Науч.-практ. пособие / М.В. Кларин. – М. : Дело, 2002. – 224 с.
72. Комар О. Інтерактивні технології – технології співпраці. // Початкова школа. – 2004 – №9. с. 5-7.
73. Коренюк К. О. Підготовка майбутніх учителів початкової освіти до організації процесу вивчення природознавства / К. О. Коренюк, Баюрко Н. В. // Актуальні питання географічних, біологічних та хімічних наук : основні наукові проблеми та перспективи дослідження: збірник наукових праць ВДПУ ; [відп. ред. А. В. Гудзевич]. – Вінниця, 2018. – Вип. 16 (21). – С. 104-107.
74. Корнєєв В. Педагогічні технології і біологія (теоретичний аспект). // Краєзнавство, біологія, туризм. – 2003. – берез. (№12) – 4-7.
75. Косик Н., Косик Л. Використання інтерактивних методів у процесі вивчення біології. // Краєзнавство, біологія, туризм. – 2003 – квіт. (№13) – с. 13-16.
76. Красій Т.В. Реалізація компетентнісного підходу у процесі вивчення природничих дисциплін./Т.В.Красій, К. М.Яцюк, та ін.// Матеріали за XV міжнародна научна практична конференція, «Найновітє научни постижения-2019», 15-22 марта. София. « Бял ГРАД-БГ»– 2019г. – С. 3-6
77. Ксендзова Г.Ю. Перспективные школьные технологии. – М.: Педобщество России, 2000. – 198 с.

78. Кукушин В.С., Болдирева-Вараксіна А.В. Педагогіка початкової освіти. - М., 2005.

79. Левчук Н.В. Інтергація різнопредметних знань в процесі еколого-педагогічної підготовки майбутніх учителів природничих дисциплін.// Левчук Н.В, Баюрко Н.В. / Актуальні питання біології та методики її викладання у закладах вищої освіти. / Збірник наукових праць звітної наукової конференції викладачів за 2018-2019н.р. –Вінниця,2019. –266с.– С.173-187

80. Лівандовська Л. Використання інтерактивних освітніх технологій у навчально-виховному процесі. // Директор школи. – 2004. – верес. (№33-34) – с. 42-45.

81. Ляховська К. В. Сучасний урок біології в сучасних класах/К.В. Ляховська, А.С. Довгалюк, та ін.//Materialy XV Mezinarodni vedecko-prakticka konference «dny vedy – 2019», Volume 9: Pedagogika vedy. – Praha : Publishing House «Education and Science», 2019. – р. 8-11.

82. Малахова О. М. та ін.Формування ціннісного ставлення до природи в учнів початкової школи / О. М. Малахова, та ін. // Актуальні питання географічних, біологічних та хімічних наук. Основні наукові проблеми та перспективи дослідження. Збірник наукових праць ВДПУ. Вип. 16 (21). – Вінниця, 2018. – С. 112-113.

83. Мандренко Ю.І. Педагогічні умови формування екологічної культури учнів у процесі туристично-краєзнавчої діяльності. дисциплін /Ю.І. Мандренко, Л. О. Нікітченко// Materialy XIV Miedzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji «Nauka i inowacja -2018» Volume 3 Przemysl: Nauka I studia – S. 68-71.

84. Матвієнко В. О. Застосування знань про туберкульоз легень та цукровий діабет під час вивчення біології.//В.О. Матвієнко, Р.О. Кислиця, та ін./ Материали за XV міжнародна научна практична конференція, «Образованието и наука та на XXI век - 2019», Volume 5: 15-22 октомвр. София. « Бял ГРАД-БГ»– 2019г. – С. 44-47.

85. Матвієнко П.І. Орієнтир на освітні технології // Педагогічні технології: Досвід. Практика. Довідник. – Полтава: ПОПОППО, 1999.– 12с.
86. Махмутов М.И. Современный урок. – М., 1983.
87. Мельникова С.И., Яворовская Л.Н. Игровые формы учебных занятий. – Харьков: ХГУ, 1993. – 50 с.
88. Метод конкретной ситуации: опыт НКО юга России) / [сост. В.Птицин] – Краснодар : Южный региональный ресурсный центр, 2003 – 120 с.
89. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка. Навчальний посібник. 3-е видання, доповнене, 2001. – 608 с.
90. Назарова Т.С. Педагогические технологи: новый этап эволюции // Педагогіка. – С. 24.
91. Нікітченко Л.О. Підготовка майбутніх учителів природничих дисциплін у процесі фахової практики /Нікітченко Л.О.// Актуальні проблеми сучасної біології та методики її викладання:Збірник наукових праць звітної наукової конференції викладачів за 2016-2017 н.р. –Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД»,2017. –С. 313-332
92. Нікітченко Л.О. Практикум з основ педагогічної майстерності вчителя біології: навчальний посібник / Нікітченко Л.О., Шевчук О.А., – Вінниця: ВДПУ, 2016. – 127 с.
93. Нікітченко Л. О. Аналіз результатів експериментального дослідження професійної готовності майбутніх учителів у процесі фахової практики. Вінницький державний педагогічний університет ім. М. Коцюбинського. Наукові записки. Серія: Педагогіка і психологія. – Вінниця, 2012. – Вип. 36.– С. 246-250.
94. Нікітченко Л. О. Вплив фахової практики на формування у студентів професійно значущих вмінь. Педагогіка вищої та середньої школи : зб. наук. пр. – Кривий Ріг, 2011. – Вип. 33. – С. 177-182.
95. Нікітченко Л. О. Модель професійної підготовки майбутніх учителів природничих дисциплін Вінницький державний педагогічний

університет ім. М. Коцюбинського. Наукові записки. Серія: Педагогіка і психологія. – Вінниця, 2011. – Вип. 35.– С. 86-90.

96. Нікітченко Л. О. Педагогічні умови ефективної професійної підготовки майбутніх вчителів природничих дисциплін у процесі фахової практики. Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки: зб. наук. пр.– Луганськ, 2012. Вип. №5 (240).– С. 151-158.

97. Нікітченко Л.О. Н.В. Екологічна культура студентів як складова частина екологічного виховання.// Нікітченко Л.О., Левчук Н.В, Баярко Н.В. / Актуальні питання біології та методики її викладання у закладах вищої освіти. / Збірник наукових праць звітної наукової конференції викладачів за 2018-2019н.р. –Вінниця,2019. –266с.– С.144-158

98. Нікітченко Л.О. Роль і місце лабораторних та практичних робіт із біології як однієї з форм особистісної орієнтації студентів. /Нікітченко Л.О. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології № 5 (59)Суми. 2016р. с. 168-175

99. Нікітченко Л.О. Використання інформаційно-комунікативних технологій студентами під час вивчення природничих дисциплін./ Нікітченко Л.О., Ляховська А.С. Довгалоук, Л.О. // Наукові записки ВДПУ серія педагогіка і психологія №58 2019р. с 20-26

100. Нікітченко Л.О. Застосування методів проблемного навчання у процесі вивчення курсу основи педагогічної майстерності.//Л.О. Нікітченко/ Наукові записки ВДПУ серія педагогіка і психологія №44 2015р. с 69-72

101. Нікітченко Л.О. Зміст, організація та завдання навчальної практики з біологічних дисциплін. // Materialy XIII Mezinarodni vedecko-prakticka konference «Vedecke pokrok na prelomu tysyashaletyich ved – 2017», Volume 7: Pedagogika vedy. – Praha : Publishing House «Education and Science», 2017. – р. 28-31.

102. Нікітченко Л.О. Методика навчання біології та природознавства: методичні рекомендації для студентів природничо-географічного факультету / Л.О. Нікітченко, Н.В. Левчук– Вінниця:, 2016. – 88 с.

103. Нікітченко Л.О. Особливості формування екологічної культури учнів старших класів на уроках біології./ Нікітченко Л.О. Мандренко Ю.// Актуальні питання географічних, біологічних і хімічних наук: основні наукові проблеми та перспективи дослідження / Збірник наукових праць ВДПУ; відп.ред. А.В. Гудзевич.-Вінниця, 2018.–вип 16(21) –128–132.

104. Нікітченко Л.О. Принципи формування педагогічної майстерності майбутніх учителів біології у процесі професійної підготовки/Нікітченко Л.О.// Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки : зб. наук. пр. / за ред. проф. Тетяни Степанової. – № 4 (59), грудень 2017. – Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2017. С.368-372

105. Нікітченко Л.О. Професійна підготовка майбутніх учителів природничих дисциплін у процесі фахової практики: автореф. дис. На здобуття наук. Ступення канд..пед. наук : [теорія та методика професійної освіти] 13.00.04/ Л.О. Нікітченко; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла коцюбинського.- Вінниця, 2012.–20 с.

106. Нікітченко Л.О. Суть та зміст туристично-краєзнавчої роботи в школі.Актуальні питання географічних і біологічних наук: основні наукові проблеми та перспективи дослідження/ збірник наукових праць ВДПУ: [відп.ред. Гудзевич А.В.]-Вінниця,2019.- Випуск 17 (22.) С.100-102

107. Нікітченко Л.О. Сучасний стан формування в учнів дослідницьких умінь під час вивчення біології // Л.О. Нікітченко, О.І. Романчук/ Materialy XV Mezinarodni vedecko-prakticka konference «Zpravy vedcke ideje – 2019», Volume 6: Pedagogika vedy. – Praha : Publishing House «Education and Science», 2019. – р. 64-68

108. Нікітченко Л.О. Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх учителів природничих дисциплін у процесі фахової практики //

Л.О. Нікітченко, Н.В Левчук./ Монографія. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД»,2017.– 296с.

109. Нікітченко Л.О. Формування індивідуального стилю педагогічної діяльності. Materials of the XIII Internayional scientific and practical conference, «Trends of modern science – 2017»,Volume 10: Music and life. Pedagogical science, 30 May–07 June, Sheffield,– 2017,– p. 10-13

110. Нікітченко Л.О.Методичні рекомендації з основ педагогічної майстерності вчителя біології. для студентів природничо-географічного факультету заочної форми навчання / Нікітченко Л.О., Шевчук О.А., – Вінниця: ВДПУ, 2016. – 119 с.

111. Нові педагогічні та інформаційні технології в системі освіти. / Под ред. Є.С. Полат. - М., 2000

112. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования : Учеб. пос. / Под ред. Е.С. Полат. – М.: Академия, 1999. – 224 с.

113. Онищук В.А. Урок в современной школе. – М., 1982. – 190с.

114. Освітні технології : Навч.-метод, посіб. За заг. ред. О.М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2001. – 256с.

115. Падалка О.С. та інші. Педагогічні технології. – К.: Укр. енциклопедія, 1995. – С.129.

116. Пахомова Н.Ю. Проектне навчання - що це? // Методист, № 1, 2004. - С. 42.

117. Пед. эн-циклопед. словарь / Гл. ред. Б. М. Бим-Бад. - М., 2002. -С. 107).

118. Педагогика. Педагогические теории, системы, технологи / Под. ре. Смирнова С.А. – М., 2001. – С. 253.

119. Педагогіка / Под. ред. Підкатиного П.И. – М., 1998.

120. Педагогічна практика: підготовка та реалізація : навчальний посібник / Ред. Н.Ю. Бутенко. – К. : КНЕУ, 2005. – 184 с.

121. Романовська А.В. Використання практичних методів навчання на уроках природничого циклу/А.В. Романовська, В.В. Кравець, та ін. //

Materials of the XIII Internayional scientific and practical conference, «Modern scientific potential– 2019», Volume 13: Pedagogical science, February–28 March–7, Sheffield, Science and education ltd – 2019,– p. 10-13

122. Романчук О.І. Психолого-педагогічні основи формування дослідницьких умінь учнів старших класів під час вивчення біології. //О.І. Романчук, / Materials of the XV Internayional scientific and practical conference, «Fundamental and applide science – 2019», Pedagogical science, 30 October –07 November, Sheffield, Science and education LTD– 2019,– p. 54-57

123. Сидоренко Е.В. Технологии создания тренинга. От замысла к результату / Е.В. Сидоренко. – СПб. : Речь : Сидоренко и Ко, 2007. – 336 с.

124. Ситуационный анализ, или Анатомия кейс-метода / Ред. Ю.П. Сурмин. – К. : Центр инноваций и развития, 2002. – 286 с.

125. Ситуаційна методика навчання: теорія і практика / [упор. О. Сидоренко, В. Чуба]. – К. : Центр інновацій та розвитку, 2001. – 256 с.

126. Сучасна гімназія: погляд теоретика і практика. / Под ред. Є.С. Полат. - М., 2000.

127. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : науково-методичний посібник / О.І. Пометун, А.В. Пироженко ; ред. О.І. Пометун. – К. : А.С.К., 2004. – С. 64 – 80

128. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : науково-методичний посібник / О.І. Пометун, А.В. Пироженко ; ред. О.І. Пометун. – К. : А.С.К., 2004. – С. 24 – 50

129. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: науково-методичний посібник / О.І. Пометун, А.В. Пироженко ; ред. О.І. Пометун. – К. : А.С.К., 2004. – 192 с.

130. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: науково-методичний посібник / О.І. Пометун, А.В. Пироженко ; ред. О.І. Пометун. – К. : А.С.К., 2004. – 192 с.

131. Технології навчання дорослих / [упор. О. Главник, Г. Бевз]. – К. : Главник, 2006. – 128 с.

132. Технології навчання дорослих / [упор. О. Главник, Г. Бевз]. – К. : Главник, 2006. – С. 60 – 61
133. Турнер Д. Ролевые игры. Практическое руководство / Д. Турнер. – СПб. : Питер, 2002. – 352 с.
134. Управління проектами в сучасній організації: Стандарти. Технології. Персонал. - М., 2004.
135. Шевцова И.В. Тренинг личностного роста / И.В. Шевцова. – СПб. : Речь, 2005. – 144 с.
136. Nikitchenco L.O. Forming Professional Competence in The Process of Teaching Biology Students. Наука і освіта. Науково-практичний журнал Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. 2017. №8. 78-82.